

Андрій Вітровий

к. т. н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

Василь Галань

слухач магістерської програми

Тернопільський національний економічний університет

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Специфіка лісогосподарської промисловості, а саме тривалий виробничий цикл і сезонність проведення деяких лісогосподарських операцій, ставлять перед підприємствами даної галузі особливі умови по забезпеченню достатнього рівня ліквідності виробничого потенціалу, платоспроможності та фінансової стійкості. Втрата лісогосподарськими підприємства фінансової стабільності та ліквідності має не лише фінансово-економічні наслідки, а й екологічні, соціальні, та ін. Неefективне використання виробничих потужностей лісогосподарських підприємств та їх капіталу приводить до їх збитковості, що впливає на недоотримання доходів бюджету та відсутність власних джерел фінансування інвестицій. Ефективне управління виробничо-фінансовим потенціалом лісогосподарських підприємств, дозволить своєчасно виявляти прогалини в їх діяльності, швидко реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища і приймати ефективні рішення його покращення. Забезпечення достатнього рівня платоспроможності дозволить своєчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями та підтримувати активи в ліквідному стані і сприяти росту прибутку та рентабельності підприємств лісового господарства.

Проблема ефективного управління виробничо-фінансовим потенціалом лісогосподарських підприємств досліджується багатьма вітчизняними вченими: : Л. Білик, О. Барановський, О. Василик, І. Жежкун, Є. Зуєв, К. Ізмайлова, О. Майор, Т. Ковальчук, А. Поддєрьогін, О. Терещенко, А. Торосов та ін. Однак постійна зміна економічної ситуації в державі потребує від менеджерів постійного контролю за виробничою і фінансовою діяльністю лісогосподарського підприємства з метою виявлення поточних проблем, які перешкоджають його ефективній роботі та впливають на його фінансову стабільність. Це спонукає менеджерів до розробки сучасних ефективних підходів до управління виробничо-фінансовим станом підприємств лісового господарства з врахуванням тих негативних чинників, що є наявними в їх роботі.

Оцінка виробничого та фінансового стану підприємства є вагомим напрямом роботи операційних менеджерів на підприємстві. Оскільки її результати дозволяють виявити наявність, напрямки розміщення та ефективність використання виробничих потужностей та фінансових ресурсів. Це дозволяє виявляти поточні фінансові та виробничі проблеми та визначати альтернативні напрямки їх нейтралізації.

На виробничо-фінансовий потенціал лісогосподарського підприємства як негативно так і позитивно впливає низка внутрішніх та зовнішніх чинників. Виявлення чинників, які негативно впливають на діяльність підприємств є найбільш вагомим завданням аналізу його фінансового стану. Своєчасне виявлення таких дестабілізуючих чинників мінімізує ризики погіршення фінансового стану та зменшення прибутку.

Сьогодні, коли економічний стан в державі бажає кращого, лісова промисловість та лісовий комплекс в цілому також переживає важкі часи. Нестабільність української економіки та національної валюти, брак обігових коштів, недостатнє фінансування та відсутність інвестицій призводять до постійного зменшення обсягів випущеної продукції, її якості та конкурентоспроможності на ринку.

Враховуючи вище сказане можна зробити висновок, що перспективним напрямком розвитку лісогосподарських підприємств є експорт. Основними замовниками деревообробної

продукції є підприємства Європейського Союзу. За останні роки відбулися вагомі зрушення між Україною та Євросоюзом у зовнішній торгівлі товарами деревообробної і целюлозно-паперової промисловості. Але потрібно відмітити, що левову частку такої торгівлі займають переважно необроблені лісоматеріали, фанера, меблі, папір тощо, як правило це дешева продукція у вигляді сировини (зокрема необробленого круглого лісу і пиломатеріалів більше 40% експорту). Відомо, що значення експорту для економіки будь-якої країни є дуже важливим чинником, адже він є однією із основних складових доходу Державного бюджету країни. Кожен рік Україна експортує близько 50% деревини, що знаходиться на її складах.

У процесі дослідження нами було також визначено, що для покращення виробничої діяльності лісгосподарських підприємств необхідними заходами повинні бути забезпечення ефективності використання ними основних засобів. Основними методами підвищення ефективності використання основних виробничих засобів лісгосподарських підприємств на нашу думку є: поліпшення їх складу, структури і стану; удосконалення управління та організації праці зниження фондомісткості та підвищення фондівіддачі основних виробничих фондів; скоротити тривалість виробничого циклу; поліпшити організацію матеріально-технічного забезпечення; матеріальне та моральне стимулювання праці.

Також визначено, що для покращення фінансового стану, підприємств лісопромислової галузі потрібно: прискорити оборотність їх оборотних активів; підвищити рентабельності оборотних активів; мінімізувати витрати оборотних активів у процесі їх використання; оптимізувати запаси сировини; прискорити реалізацію товарної продукції; зменшити надлишок оборотних активів; реструктуризувати дебіторську заборгованість; зменшити грошові кошти в касі та на рахунках в банку, з метою зменшення ризику їх знецінення; створити обсяги запасів сировини у відповідності до встановлених нормативів.

Підвищити ефективність використання матеріальних ресурсів на підприємствах лісової галузі можна за рахунок: підвищення оборотності оборотних активів; зменшення матеріальних затрат на одиницю продукції; закупівлі дешевої сировини; активізації маркетингових заходів та прискорення товарообороту; закупівлі сировини та матеріалів оптимальними партіями; формування обсягу запасів, що відповідало б потребам і нормативам; активізації автоматизованих виробничих процесів.

Щоб підвищити ефективність використання трудових ресурсів потрібно: сформувати раціональну структуру та склад працівників, зменшити затрати на оплату праці невиробничих працівників, зменшити затрати на оплату праці в собівартості одиниці продукції, звільнити працівників, які дублюють функції один одного, розробити мотивуючі схеми оплати праці.

Управлінськими рішеннями в напрямку підвищення ефективності використання фінансів лісгосподарських підприємств ресурсів є: зменшення позикового капіталу; інвестиції у високоприбуткові проекти; реалізація продукції; збільшення частки чистого прибутку; зменшення затрат на сплату відсотків за позиковими коштами; зниження собівартості реалізованої продукції; зменшення адміністративних затрат; зменшення витрат на сплату податків.

Отже, для ефективного управління виробничо-фінансовим потенціалом підприємства лісової промисловості менеджери повинні за результатами аналізу його фінансового стану виявляти прогалини в діяльності лісгосподарських підприємств та здійснювати пошук резервів їх усунення, і згідно до цього визначати альтернативні управлінські рішення і напрями їх реалізації. Від правильності вибору та ходу реалізації управлінських рішень залежатиме поточний виробничо-фінансовий стан підприємства та напрями його покращення в перспективі.

Список використаних джерел

1. Дзядичевич Ю. В. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль: Астон, 2016. 392 с.

2. Брошак І. С., Гевко Р. Б., Никеруй С. С., Вітровий А. О. Моніторинг ґрунтів, шляхи покращення родючості та екологічної безпеки земель Тернопільської області: монографія. Тернопіль: «Економічна думка», 2013. 160 с.

3. Жежкун І.М. Тенденції зміни фінансово-економічному стані лісгосподарських підприємств. Х.: УкрНДЦІГА імені Г.М. Висоцького. 2017. Вип. 116. С. 282-289.

4. Язлюк Б. О. Гевко Р. Б., Дзядикевич Ю. В. Теоретичні та прикладні аспекти економічної безпеки України. Інноваційна економіка 2015. № 4 (59). С. 301-210.

Ліліана Гораль

д.е.н., професор,

проректор з науково-педагогічної роботи

Івано-Франківський національний

технічний університет нафти і газу

Олексій Голубчак

к. с.-г.н., директор,

Український науково-дослідний інститут

гірського лісництва імені П. С. Пастернака.

Світлана Король

к.е.н., доцент кафедри фінансів

Івано-Франківський національний

технічний університет нафти і газу

СИНЕРГІЗМ ПРОЦЕСІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЯК ПРАКТИЧНА ПЛАТФОРМА НОВОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

В умовах сьогодення Україна перебуває у скрутному економічному і політичному становищі, що зумовлено неефективністю теперішньої адміністративної системи державного управління, а також адміністративно-територіального устрою. За такого функціонування дії українських політиків спрямовуються непередбачувано і різносторонньо, проте чи не найважливішою дотичною такого розосередження представників влади виступає розвиток місцевого самоврядування. Саме він стрімко набирає пришвидшених обертів вже із початком 2018 року, хоча і триває він уже декілька років (з 2014 року). Відтак децентралізація стала головною реформою, що виступає новою системою управління забезпечуючи політичну стабільність та поступовий економічний розвиток регіонів і держави загалом [1, с. 159]. Така ситуація зумовлена тим, що реформування країни потребує суттєвих змін, які повинні бути спрямовані на створення відкритої політичної системи, а також розвиток громадянського суспільства і зростання рівня благополуччя кожного окремого громадянина.

Необхідність впровадження активного процесу децентралізації на теренах вітчизняного простору доведена в працях багатьох вчених, зокрема Бориславської О., Гамбург Л., Гладкої Т. І., Гораль Л., Заверухи І., Капустіної Н., Король С., Мацедонської Н., Скрипнюк О., Спасів Н., Школик А. та ін.

З часу незалежності України питання впровадження децентралізації влади постійно піднімалось, але політичної волі на це не вистачало фактично аж до 2014 року. Слід зазначити, що дефініція «децентралізація» не є для України нововведеним терміном, хоча його і практичне застосування знайшло відображення нещодавно. В Україні вперше децентралізація згадується ще в Конституції Української Народної Республіки від 29 квітня 1918 року, у якій зазначалося, що: «не порушуючи єдиної своєї влади, УНР надає своїм землям, волостям і громадам права широкого самоврядування, дотримуючись принципу децентралізації» [2].

За тлумаченням Великого тлумачного словника сучасної української мови, який значною мірою базується на матеріалах одинадцятитомного тлумачного «Словника української мови» (1970 – 1980) – це система управління, за якої частина функцій